

ОБОБЩЕН ДОКЛАД

ОТ ПРОВЕДЕНО ГРАЖДАНСКО НАБЛЮДЕНИЕ НА ПОЛИТИКАТА
ПО ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

В ОБЩИНА ВИДИН

МЕСЕЦ МАРТ 2023 Г.

Част I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

В рамките на проект BG05SFOP001-2.025-0051 „Активно гражданство за чист въздух“ през месец март 2023 г. продължи реализирането на гражданско наблюдение на територията на Община Видин, фокусирано върху местната политика по осигуряване качество на атмосферния въздух.

Гражданското наблюдение се провежда от екип от граждански наблюдатели – доброволци, подбрани при спазване на хоризонталните принципи за недопускане на дискриминация, равенство между половете, равно участие, както и липса на конфликт на интереси със структурите, обект на наблюдение.

За отчетния период бяха проведени 4 граждански наблюдения при спазване на разработената методология, отчетена е следната статистика:

Проведени граждански наблюдения	
Общ брой наблюдения за месеца	4
Наблюдения, осъществени между 7.00 и 19.00 часа	4

Наблюдения, осъществени между 19.00 и 7.00 часа	0
Наблюдения, осъществени през работен ден	2
Наблюдения, осъществени през почивен ден	2
Наблюдения, проведени в пилотна зона 1	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 2	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 3	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 4	0
Наблюдения, проведени в пилотна зона 5	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 6	1
Наблюдения, проведени в пилотна зона 7	0
Наблюдения, проведени с граждани	2
Наблюдения, проведени с представител на общинска администрация	0
Наблюдения, проведени с представител на СГО	2
Други граждански наблюдения	0

Част II. РЕЗУЛТАТИ ОТ ОСЪЩЕСТВЕНИТЕ ГРАЖДАНСКИ НАБЛЮДЕНИЯ

През месец март 2023 г. са проведени 4 наблюдения на място и интервю с граждани.

При реализираните интервюта с граждани бяха констатирани следните резултати:

I.	Качество на атмосферния въздух – състояние и оценка
1	Основни източници на замърсяване на атмосферния въздух <i>Интервюираните лица споделят мнението, че основните източници на замърсяване на</i>

	<i>атмосферния въздух в района на Община Видин са битовото отопление и транспортните средства.</i>
2	Транспортът като източник на замърсяване <i>¾ от респондентите са на мнение, че транспортът е сериозен източник на замърсяване.</i>
3	Битовото отопление като източник на замърсяване <i>Според всички респонденти битовото отопление е сериозен източник на замърсяване.</i>
4	Индустрията като източник на замърсяване <i>¾ от респондентите са на мнение, че индустрията е незначителен източник на замърсяване.</i>
5	Строителството като източник на замърсяване <i>¾ от интервюираните лица са на мнение, че строителството е незначителен източник на замърсяване.</i>
6	Неорганизиран източници на замърсяване <i>Половината от интервюираните лица са на мнение, че другите неорганизиран източници на замърсяване оказват незначителен ефект върху качеството на атмосферния въздух. Останалата половина не може да прецени какъв ефект имат другите неорганизиран източници на замърсяване върху качеството на атмосферния въздух.</i>
II.	Мерки за подобряване качеството на атмосферния въздух – оценка
1	Машинно метене и миене на уличната мрежа <i>Болинството от респондентите са на мнение, че машинното метене и миене на уличната мрежа е много ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух.</i>
2	Миене на маркуч на регулата на улиците за движение след края на зимния сезон <i>Половината от респондентите са на мнение, че миенето на маркуч на регулата на улиците след края на зимния сезон е ефективна мярка за опазване и подобряване качеството на атмосферния въздух. Останалите мнения се разделят между неефективност на тази мярка и невъзможност за преценка.</i>
3	Състояние на почистващата техника, възможности за миене и третиране с антиобледеняващи средства, използва ли се по предназначение <i>Половината от респондентите смятат, че почистващата техника не се използва по предназначение, а другата половина не може да даде оценка.</i>
4	Използване на антиобледеняващи препарати през зимния сезон /вместо опесъчаване/, ефект

	<p><i>Всички интервюирани лица са на мнение, че през зимния сезон не се използват антиобледеняващи препарати вместо опесъчаване.</i></p>
5	<p>Текущи ремонти и/или изграждането на нова пътна инфраструктура в общината и нейната поддръжка</p> <p><i>Половината от интервюираните лица изразяват мнение, че пътната инфраструктура не се поддържа, а останалата половина – че се извършват предимно текущи ремонти.</i></p>
6	<p>Системен контрол за възстановяване на уличната мрежа и тротоарна настилка след ремонт на подземната инфраструктура</p> <p><i>Половината от респондентите са на мнение, че след ремонт на подземната инфраструктура не се извършват дейности по възстановяване на уличната мрежа и тротоар, липсва контрол. Другата половина от интервюираните споделят, че уличната мрежа и тротоар се възстановяват частично.</i></p>
7	<p>Контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности, изгаряне на отпадъци на открито и в бита</p> <p><i>Болишинството от интервюираните заявяват, че не са налице контрол и санкции за замърсяване и увреждане на територии при извършване на строителни дейности и при изгаряне на отпадъци на открито и в бита.</i></p>
8	<p>Ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс</p> <p><i>По-голямата част от респондентите са на мнение, че не се извършват дейности по регулярно ежегодно озеленяване на обществените пространства, допълнително засаждане на дървета, създаване на зелен крайградски пояс и др. Един респондент отбелязва, че само в центъра на Видин се извършват подобни дейности.</i></p>
9	<p>Енергийни характеристики на общинските сгради при ремонтването им</p> <p><i>По този въпрос интервюираните лица са единодушни, че след ремонтване енергийните характеристики на общинските сгради се подобряват.</i></p>
10	<p>Проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведения за хранене, използващи открити скари на дървени въглища</p> <p><i>Половината от интервюираните смятат, че не се извършват дейности по проучване, идентифициране, анализ и контрол на емисиите от производствени и търговски обекти, от заведенията за хранене, използващи открити скари на дървени въглища. Другата половина не може да даде оценка.</i></p>
11	<p>Стимулиране използването на ВЕИ за отопление</p> <p><i>Болишинството от респондентите не могат да дадат оценка по този въпрос.</i></p>
12	<p>Замяна на отоплението на течни и твърди горива в общинските сгради с отопление на геотермална енергия, пелети или чипс</p>

	<p><i>Половината от интервюираните лица споделят, че мярката е ефективна. Другата половина не могат да преценят.</i></p>
13	<p>Подмяна на отоплителни уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи</p> <p><i>Всички респонденти споделят, че мярката е много ефективна.</i></p>
14	<p>Насърчаване и подпомагане реализирането на мерки за енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10</p> <p><i>Мнозинството от респондентите са на мнение, че мярката е много ефективна.</i></p>
15	<p>Зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки за градски транспорт (напр. за притежание на стандарт минимум ЕВРО 4 за превозните средства)</p> <p><i>Болишинството от респондентите не могат да дадат оценка на този въпрос. Едно от интервюираните лица смята, че липсват зелени изисквания в процедурите за обществени поръчки.</i></p>
16	<p>Изграждане на пешеходни и велоалеи</p> <p><i>Всички интервюирани лица споделят, че изграждането на пешеходни и велоалеи е много ефективна мярка за осигуряване качеството на атмосферния въздух.</i></p>
17	<p>Създаване на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин</p> <p><i>Половината от интервюираните лица са на мнение, че създаването на регистър на зоните, потенциални източници на прах („кални петна“) на територията на Община Видин е много ефективна мярка, а другата половина не може да оцени мерките за създаване на регистър на зоните с „кални петна“.</i></p>
III. Гражданско участие – състояние и оценка	
1	<p>Гражданско участие, публичност, прозрачност и достъп до информация</p> <p><i>Интервюираните лица не дават еднозначна оценка на осигурената възможност за гражданско участие в процеса по осигуряване качеството на атмосферния въздух – половината са на мнение, че има възможност за гражданско участие и е предоставен достъп до информация, а другата половина – че гражданското участие не се насърчава, както и не се предоставя достъп до специфична информация. По-голямата част от респондентите споделят, че на сайта на общината не се открива информация, свързана с отчетността, касаеща вложените ресурси и постигнатите резултати.</i></p>
2	<p>Ефикасност и ефективност на системата за подаване на сигнали и жалби, свързани с качеството на въздуха</p> <p><i>Болишинството от интервюираните лица смятат, че системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух не е адекватна, подходяща и ефективно функционираща.</i></p>

IV. Оценка на качеството на атмосферния въздух	
1	<p>Оценка на качеството на атмосферния въздух</p> <p><i>Респондентите смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин е на задоволително ниво – според тях качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е задоволителна (3).</i></p>
V. Сигнали и препоръки	
1	<p>Подаден ли е сигнал за замърсяване / понижено качество на атмосферния въздух?</p> <p><i>По време на реализираните граждански наблюдения през отчетния период не са подадени сигнали за замърсяване или за понижено качество на атмосферния въздух.</i></p>
2	<p>Дадени ли са препоръки за подобряване качеството на атмосферния въздух?</p> <p><i>Серия от препоръки са отправени към администрацията, отговорна за опазване качеството на атмосферния въздух:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• <i>Да не се изгарят незаконно отпадъци;</i>• <i>Да се упражнява строг контрол върху нерегламентираното изгаряне на отпадъци;</i>• <i>За отопление да се употребява само суха дървесина, в случай, че лицата нямат възможност да използват други устойчиви алтернативи;</i>• <i>Да се провеждат активни залесителни дейности;</i>• <i>Да се налагат строги санкции;</i>• <i>Да се контролира достъпът на тежкотоварни автомобили в града;</i>• <i>Да се създадат буферни паркинги за тежкотоварните автомобили.</i>
VI. Други коментари, заключение	
	<p><i>В резултат на проведените през месец март 2023 година граждански наблюдения като цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. По време на проведените наблюдения интервюираните лица споделят, че с най-сериозен дял в замърсяването на атмосферния въздух в общината са битовото отопление и транспорта. Много позитивно се оценяват действията на общината за замяна на отоплителните уреди на твърдо гориво в бита и замяната им с устойчиви алтернативи, както и реализирането на мерки за повишаване</i></p>

на енергийната ефективност в жилищните сгради с цел намаляване на енергийното потребление и емисиите ФПЧ10. Високо оценена мярка е изграждането на пешеходни и велоалеи, постъпват предложения за разширяване на зоната за велосипеден транспорт. Респондентите споделят, че на сайта на общината трудно се открива информация, свързана с отчетността, касаеща вложените ресурси и постигнатите резултати, както и че системата за подаване на сигнали и жалби относно качеството на атмосферния въздух не е адекватна, подходяща и ефективно функционираща. Всички интервюирани лица смятат, че качеството на атмосферния въздух в Община Видин не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите, като общата оценка за качеството му е задоволителна (3).

Част III. ОСНОВНИ КОНСТАТАЦИИ И АНАЛИЗ НА РЕЗУЛТАТИТЕ ОТ ГРАЖДАНСКОТО НАБЛЮДЕНИЕ

В резултат на проведените наблюдения през месец март 2023 г. като цяло се отчита задоволителна оценка на провежданата политика по осигуряване качество на атмосферния въздух в Община Видин. Интервюираните лица смятат, че качеството на атмосферния въздух не отговаря на нуждите и потребностите на гражданите.

Висока е оценката за действия на общинската администрация за замяна на старите уреди за отопление на твърдо гориво и въвеждане на устойчиви алтернативи, както и мерките за подобряване на енергийната ефективност на жилищни и обществени сгради. Подкрепят се мерките за подпомагане на „зеления“ транспорт – чрез изграждане на велоалеи, пешеходни алеи.

Във всички наблюдения интервюираните лица са на мнение, че действащата система за налагане на глоби и наказания е неефективна и не предполага превенция на нарушения. Идентифицира се проблем, свързан с липсата на адекватен достъп до подходяща и достатъчна информация, касаеща осигуряването на чистотата на атмосферния въздух, което

ограничава участието на гражданите в процеса по формиране, прилагане и мониторинг на публичните политики в сектор „Въздух“.

Отправени са редица препоръки за подобряване чистотата на въздуха:

- Да не се изгарят незаконно отпадъци;
- Да се упражнява строг контрол върху нерегламентираното изгаряне на отпадъци;
- За отопление да се употребява само суха дървесина, в случай, че лицата нямат възможност да използват други устойчиви алтернативи;
- Да се провеждат активни залесителни дейности;
- Да се налагат строги санкции;
- Да се контролира достъпът на тежкотоварни автомобили в града;
- Да се създадат буферни паркинги за тежкотоварните автомобили.

Мария Великова

Ръководител Екип Гражданско наблюдение